

მიწის რესურსების გამოყენების პროგნოზირებისა და დაგეგმვის საკითხები

DOI - 10.36962/ecs105/1-2/2022-106

რუსუდან ფირცხალავა

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტის
ი. ჟორდანიას სახ. სანარმოო ძალებისა და
ბუნებრივი რესურსების შემსწავლელი
ცენტრის მეცნიერი თანამშრომელი,
დოქტორანტი
rusikopirtskhalava@yahoo.com

რეზიუმე

განხილულია მიწის რესურსების გამოყენებაში პროგნოზირებისა და დაგეგმვის აქტუალური საკითხები. ნაჩვენებია, რომ ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება პირდაპირ არის დამოკიდებული მიწის რესურსული პოტენციალის რაციონალურად და ეფექტიანად გამოყენების ორგანიზაციაზე. ეს კი მნიშვნელოვანწილად განსაზღვრავს პროგნოზირებისა და დაგეგმვის როლსა და ფუნქციებს საკუთრების ფორმების პლურალიზმის პირობებში.

პროგნოზირებისა და დაგეგმვის პროცესი კომპლექსური ხასიათისაა და მოიცავს სხვადასხვა სახის პროგნოზებს, როგორიცაა: სოციალური, ეკონომიკური, ეკოლოგიური, დემოგრაფიული და სხვ. მიწის რესურსების გამოყენების პროგნოზირება ეფუძნება მეცნიერულ გათვლებს რესურსების გამოყენების შესაძლებლობაზე. რაც შეეხება დაგეგმვას, იგი ასახავს მიწის რესურსების გამოყენების პერსპექტივას. მიწა ეროვნული სიმდიდრეა და მისი რაციონალური და ეფექტიანი გამოყენება სტრატეგიული მნიშვნელობისაა.

ქვეყანაში საბაზრო ურთიერთობებზე გადასვლის პერიოდში მიწის რესურსების გამოყენების პროგნოზირებას და დაგეგმვას სათანადო ყურადღება არ მიექცა. ჯერ კიდევ მოუწესრიგებელია მიწის რესურსების აღრიცხვა და რეგისტრაცია. 2005

ნლის შემდეგ სახელმწიფო მიწის ფონდის ბალანსის წარმოება შეჩერებულია. ამიტომ დაზუსტებულიც არ არის მიწის ფონდის სტრუქტურაში მომხდარი ცვლილებები, მათ შორის სასოფლო-სამეურნეო მიწის სტრუქტურული ტრანსფორმაციული ცვლილებები. ეკონომიკური რეფორმების გატარების პერიოდში გამოიკვეთა მიწის არამიზნობრივად გამოყენების ტენდენცია. ქვეყანაში არსებულმა მძიმე სოციალურმა ფონმა ხელი შეუწყო დემოგრაფიული მდგომარეობის გაუარესებას. ფაქტობრივად მოიშალა კვალიფიციური კადრების მომზადების სისტემა.

მიწის რესურსების გამოყენების დაგეგმვის დროს უნდა გათვალისწინებული იქნას ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა. კერძოდ, შესასწავლია ის მიზეზები, რომლებმაც განაპირობეს არსებული მწვავე სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემები, მათ შორის სასოფლო-სამეურნეო მიწების ფართობების მკვეთრი შემცირება.

სასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწების რაციონალურად და ეფექტიანად გამოყენება ყოველთვის უნდა იყოს ქვეყნის განვითარების პრიორიტეტი. მასზეა დამოკიდებული არა მარტო ქვეყნის მოსახლეობის სასურსათო უსაფრთხოება, არამედ ეროვნული ეკონომიკის დარგობრივი სტრუქტურის ფორმირებაც (სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მომიჯნავე დარგების განვითარება და სხვ.).

სტატიაში შემოთავაზებულია წინადადებები (რეკომენდაციები) საქართველოში მიწის რესურსების გამოყენების პროგნოზირებისა და დაგეგმვის სრულყოფის შესახებ.

საკვანძო სიტყვები: პროგნოზი, დაგეგმვა, კომპლექსურობა, კონსოლიდაცია, გენერალური სქემა, სახელმწიფო მიწის ფონდი.

ძირითადი ტექსტი

ქვეყნის ეკონომიკური განვითარება უშუალოდ არის დამოკიდებული მიწის რესურსულ პოტენციალზე, მიწის (ნიადაგის) ეფექტიანად გამოყენებასა და დაცვის ორგანიზაციაზე. მიწის რესურსების რაციონალურად გამოყენების მიმართულებების განსაზღვრაში მნიშვნელოვანია პროგნოზირებისა და სტრატეგიული დაგეგმვის როლი. FAO-ს მიერ 1981 წელს მსოფლიოს ნიადა-

აგის „ქარტიის მიღების“ და 1992 წელს გაეროს გარემოს დაცვისა და განვითარების შესახებ კონფერენციის ჩატარების შემდეგ **მინის რესურსების გამოყენების დაგეგმვა** აღიარებულ იქნა მინის რესურსების მდგრადი გამოყენებისა და მართვის მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტად. მინის რესურსების გამოყენებისა და დაგეგმვის ერთ-ერთ ფუნდამენტურ საფუძვლად აღიარებულია მინის საფარის სისტემური ანალიზი და შეფასება, რაც განსაზღვრავს იმას, თუ რამდენად გამოსადეგია მინა მისი სხვადასხვა ფორმით გამოყენებისათვის, მათ შორის არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულებით. ასეთი მიდგომა ამალღებს მიღებული გადაწყვეტილებების ეფექტიანობას და მინის რესურსების მართვის დონეს¹.

ცნობილია, რომ პროგნოზირებისა და დაგეგმვის წარმოშობა დაკავშირებულია შრომის საზოგადოებრივ დანაწილებასთან, განვითარებაში გარკვეული პროპორციების დაცვისა და შენარჩუნების აუცილებლობასთან. პრაქტიკა გვიჩვენებს, რომ რაც უფრო ღრმავდება შრომის დანაწილების პროცესი, მით უფრო მრავალფეროვანი ხდება პროგნოზირება და დაგეგმვა (მართვის სხვა ფუნქციებთან - ორგანიზაცია, მოტივაცია, კოორდინაცია, კონტროლი და ა.შ. ურთიერთკავშირში).

ლიტერატურაში მინის რესურსების გამოყენების პროგნოზირება განიხილება, როგორც მეცნიერულად დასაბუთებული მოსაზრებები (გათვლები) რესურსების გამოყენების შესაძლო მდგომარეობის შესახებ, დაგეგმვა კი - რესურსების გამოყენების პერსპექტივის განსაზღვრაა. ამიტომაც, რომ პროგნოზირებისა და დაგეგმვის მიზნებად აღიარებულია: მინის რაციონალურად გამოყენება და დაცვა; სამეცნიერო წანამძღვრების შექმნა; მმართველობითი გადაწყვეტილებების შესაძლო შედეგების შეფასება; არსებული რესურსების შეფასება და მათი რაციონალურად გამოყენების ღონისძიებათა განსაზღვრა².

მინის რესურსების გამოყენების პროგნოზირებისა და და-

1 Планирование использования земельных ресурсов для устойчивого управления землепользованием. ФАО., рим., 2018 г., стр. 3

2 С.М.Комаров, А.А.Расказова. Прогнозирование и планирование использования земельных ресурсов и объектов недвижимости. Учебник, м., «Юраат», 2018, стр. 15-16

გემვის პრინციპებს საფუძვლად უდევს ის თეორიული მახასიათებლები, რომლებიც არის ძირითადი, ნებისმიერი სახის პროგნოზებისა და გეგმისათვის. ესენია: მეცნიერული დასაბუთების პრინციპი, სისტემურობის და კომპლექსურობის პრინციპი, ერთიანობის პრინციპი, უწყვეტობის პრინციპი, გარანტიების პრინციპი, თანმიმდევრულობის პრინციპი, პრიორიტეტულობის პრინციპი, ინფორმატიულობის პრინციპი, ეფექტიანობის პრინციპი¹.

აღნიშნული პრინციპების დაცვა ხელს უწყობს მიწის რესურსების ისეთი ფუნდამენტური თვისებების გათვალისწინებას, როგორიცაა მიწა - ეკოლოგიური სისტემის ნაწილი (უნივერსალური ბუნებრივი რესურსი) - წარმოების ფაქტორი (სოფლის მეურნეობა, სატყეო მეურნეობა, სამთო მრეწველობა) - უძრავი ქონება (რაც ახალია პოსტსაბჭოთა სივრცის ქვეყნებისათვის). მიწის რესურსების გამოყენების კომპლექსურობა გულისხმობს განვითარების პროცესის ყველა კომპონენტის როლის (ადგილის) და ურთიერთკავშირების მდგომარეობის ახსნას და განვითარებას. ამასთან აღნიშნული პრინციპები გამოიყენება არა ცალ-ცალკე, არამედ ერთიანობაში. ასეთი მიდგომა იძლევა საფუძველს ობიექტურად განისაზღვროს განვითარების პროცესი, შეიქმნას მიწის რესურსების რაციონალურად გამოყენების ხელშემწყობი გარემო. ამიტომ პროგნოზირებისა და დაგეგმვის ფუნქციის წარმატებულად განხორციელება დამოკიდებულია იმაზე, რამდენად სწორად, თანამედროვე მეთოდების გამოყენებით, რეალობის ადეკვატურად, მოხერხდება რესურსების გამოყენების ანალიზი.

საქართველოში მიწის რესურსების გამოყენების 30 წლიანი გამოცდილების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ მოუგვარებელია მიწის აღრიცხვა, დასრულებული არ არის მიწის პროვატიზაციის (იჯარით გაცემული) ნაკვეთების რეგისტრაცია. 2005 წლიდან მიწის ბალანსის წარმოება შეჩერდა. მიწის მართვის სპეციალიზებული სამსახურის გაუქმების შემდეგ (2004 წელი) მიწის მართვის ფუნქციების სხვადასხვა სამინისტროებზე გადანაწილებამ ვერ უზრუნველყო ეფექტიანი კოორდინაცია. მხოლოდ 2019 წელს მოხერხდა გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სა-

მინისტროს სისტემაში მინის მდგრადი განვითარებისა და მიწათ-სარგებლობის მონიტორინგის ეროვნული სააგენტოს შექმნა.

აღსანიშნავია, რომ 30 წლის განმავლობაში მინის (ნიადაგის) დაცვისა და ნაყოფიერების ამაღლების ღონისძიებანი კომპლექსურად და თანმიმდევრულად არ ხორციელდება, ნიადაგის დეგრადაციის მონაცემები არ განახლებულა, მკვეთრად შემცირდა სარწყავი ფართობები, მეორადი დაჭაობების პროცესი ღრმავდება, ქაოტურად წარიმართა უცხოელებზე სასოფლო-სამეურნეო მინის გასხვისების პროცესი. ისიც არ არის ცნობილი, მინის რა ფართობს ფლობენ უცხო ქვეყნის მოქალაქეები. განადგურდა ქარსაფარი ზოლები, გაჩანაგდა მატერიალურ-ტექნიკური ბაზა, დაეცა წარმოების მექანიზაციის დონე.

ყოველივე ეს გამოწვეულია იმითაც, რომ მინის რესურსების გამოყენების პროგნოზირებას და სტრატეგიულ დაგეგმვას სათანადო ყურადღება არ მიექცა. ამით უნდა აიხსნას ისიც, რომ განვლილ პერიოდში მკვეთრად შემცირდა ნათესი ფართობები, სასოფლო-სამეურნეო წარმოების დონე, რამაც მოსახლეობის სასურსათო უსაფრთხოების რისკების ზრდა გამოიწვია. ასეთ მოვლენებზე არ ხდება შესაბამისი რეაგირება.

უყურადღებოდ რჩება ტენდენცია, რომელიც რეფორმების პერიოდში ჩამოყალიბდა და ხელს უწყობს მინის არამიზნობრივად გამოყენების გარემოს შექმნას. მინის გადანაწილების პროცესში სათანადო ყურადღება არ მიექცა სასოფლო-სამეურნეო მიწების მიზნობრივად გამოყენებას. სოფლის მოსახლეობა გაღარიბდა და 1997-2018 წლებში შემცირდა 700 ათასი კაცით. ასეთ პირობებში მიწები სულ უფრო ინტენსიურად გადადიოდა ადგილობრივი ოლიგარქიული სტრუქტურების, ან უცხოელი მოქალაქეების საკუთრებაში. ეს პროცესი უფრო დააჩქარა რიგ რეგიონებში მრავალნაკვეთიანობა¹, რომლისთვისაც ასევე

1 2004 წლის სასოფლო-სამეურნეო აღწერის მიხედვით, გურიაში მეურნეობათა 19,5%, იმერეთში - 16,6%, რაჭა-ლეჩხუმსა და ქვემო სვანეთში - 26,8%, შიდა ქართლში - 24,2%-ის მინის ფართობი შედგებოდა 4 ან 5 ნაკვეთისგან, ხოლო სამცხე-ჯავახეთში მეურნეობათა 21%-ის მინის ფართობი - 6-9 ნაკვეთამდე (ნ.ჭითანავა „საქართველოს სოფლის მეურნეობა: ტრანსფორმაცია, პრობლემები, პერსპექტივები“. თბილისი, 2015 წ. გვ. 47)

დამახასიათებელია ნაკვეთების ერთმანეთისაგან დიდი მანძილით დაშორებაც. ეს პრობლემა ადრეც არსებობდა, მაგრამ მდგომარეობა მკვეთრად შეიცვალა საკუთრების ფორმების პლურალიზმის პირობებში, როცა მიწის მესაკუთრე, რომელსაც მიწის ნაკვეთი აქვს შორ მანძილზე (10 კმ და ზემოთ) ვერ ახერხებს მის გამოყენებას. ასეთი მდგომარეობა არც ისე იშვიათად გამოიყენება სპეკულაციური გარიგებებისათვის.

მიწის რესურსების გამოყენებისა და დაცვისას პროგნოზირებისა და დაგეგმვის პროცესს სიღრმისეული ანალიზი სჭირდება. ამოსავალი უნდა იყოს სასოფლო-სამეურნეო მიწის რაციონალურად გამოყენების პრიორიტეტი, რაც საბოლოო ჯამში ხელს შეუწყობს ისეთი სოციალურ-ეკონომიკური გარემოს შექმნას, რომელიც მინიმუმამდე დაიყვანს დღევანდელი სოფლის მეურნის დაქირავებულ მუშაკებად ჩამოყალიბების რისკებს.

მიწის რესურსების რაციონალურად გამოყენებისა და დაცვის პროგნოზირებისა და დაგეგმვის ორგანიზაციის სრულყოფის მიზნით აუცილებელია:

- ქვეყნის ტერიტორიის განვითარებისა და მიწის რაციონალურად გამოყენების გრძელვადიანი პერსპექტივის განსაზღვრა (მიწაზე ყველა დარგის მოთხოვნილებათა გათვალისწინებით, მიწის კატეგორიების შესაბამისად).

- მიწის იმ ფართობების გამოვლენა, რომლებიც პერსპექტივაში შეიძლება გამოყენებულ იქნას სასოფლო-სამეურნეო წარმოებაში (ათვისება, არსებულის გაუმჯობესება, მელიორაცია (მორწყვა, დაშრობა და სხვ.). ამ მიზნით მიწის კონსოლიდაციის ღონისძიებათა დასახვა.

- მიზანშეწონილია შემუშავდეს მიწის რესურსების გამოყენებისა და დაცვის გენერალური სქემა, რომელშიც აისახება სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პერსპექტივები, სტრატეგიული ამოცანები, ტერიტორიის რაციონალურად ათვისების თანამედროვე მეთოდები მათი **მიზნობრივად და ორგანიზაციულად** გამოყენებისათვის. ასეთი სქემით დასახული მიზნების (ამოცანების) განხორციელება მოხდება **მიზნობრივი პროგრამებით**.

- ასეთი სქემა ხელს შეუწყობს რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პრიორიტეტების და უფრო მიზანშეწონილი მიმართულებების განსაზღვრას, სახელმწიფო და ადგილობრივი ინტერესების დაბალანსებას, მიწის რესურსული პოტენციალის ობიექტურად შეფასებას და სახელმწიფოებრივი ინტერესების შესაბამისად გამოყენებას, მიწის რესურსების სახელმწიფო და მუნიციპალური მართვის სისტემის გაუმჯობესებას (აღრიცხვა, შეფასება, მონიტორინგი, დაგეგმვა და ორგანიზაცია), საზღვრების მონესრიგებას როგორც ტერიტორიის სუბიექტების, ასევე სახელმწიფოებს შორის (განსაკუთრებით ეს ეხება საზღვრისპირა ტერიტორიებს), მიწის მარაგის შექმნას (სახელმწიფო, მუნიციპალური, დარგთაშორისი საჭიროებებისათვის), ახალი მიწების ათვისებას, ბუნებადაცვითი ღონისძიებების შემუშავებას და განხორციელებას.

- გენერალური სქემაში პრიორიტეტული მნიშვნელობა უნდა მიენიჭოს მიწის, როგორც წარმოების ძირითადი ფაქტორის ეფექტიან გამოყენებას.

- მიწის რესურსების გამოყენების პროგნოზირებისა და დაგეგმვის ობიექტად უნდა მივიჩნიოთ **სახელმწიფო მიწის ფონდი**. ამოსავალი პრინციპი უნდა იყოს მიწის ფონდის ტრანსფორმაციის თავისებურებებისა და ტენდენციების ანალიზი, ობიექტურად შეფასება და განვითარების პროგნოზირება სტრატეგიული დაგეგმვის ფარგლებში.

- გასათვალისწინებელია მიწის რესურსების, როგორც პროგნოზირებისა და დაგეგმვის ობიექტის ისეთი თავისებურებებიც, როგორიცაა რესურსების, როგორც ობიექტის მრავალფეროვნება, რომელიც განსხვავებულ მიდგომებს მოითხოვს და საჭიროებს შესაბამისი ინფორმაციის მოძიებას და სისტემატიზაციას, როგორც ცალკე რესურსის, ასევე რესურსების ურთიერთკავშირების მიხედვით. დაგეგმვისას უნდა იქნას დაცული კომპლექსურობა. ამასთან უნდა განისაზღვროს მიწის რესურსების პროგნოზირებისა და დაგეგმვის იერარქიული დონე. მიზანშეწონილია იყოს ორ საფეხურიანი - ქვეყნისა და მუნიციპალიტეტების დონეზე.

- მინის რესურსების გამოყენების დაგეგმვისას პრონცი-პული მნიშვნელობა აქვს ბიოფიზიკური, სოციალურ-ეკონომიკური პროცესების ერთმანეთთან ურთიერთკავშირში განხილვას, შეფასებას. ამ თვალსაზრისით საჭიროა მინისა და წარმოების სხვა ფაქტორების ურთიერთკავშირების სწორად ახსნა. ეს გამოწვეულია იმით, რომ ფაქტობრივად უყურადღებოდ დარჩა მინის ეფექტიანობის ამაღლებაზე წარმოების სხვა ფაქტორების ზემოქმედების მნიშვნელობა. ღრმა შესწავლას მოითხოვს, თუ როგორია მათი ურთიერთმოქმედების პრინციპები, ხასიათი, რესურსული პოტენციალი და როგორ მონაწილეობენ ისინი (შრომა, კაპიტალი, მენარმეობრივი უნარი) მინის ეფექტიანად გამოყენებაში.

- მინის რესურსების გამოყენების დაგეგმვაში გათვალისწინებული უნდა იქნას ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური მდგომარეობა, სისტემური მიდგომებით შესწავლილი იქნას ის მიზეზები, რომლებმაც განაპირობეს მწვავე სოციალური და ეკონომიკური პრობლემები, სასოფლო-სამეურნეო მინის ფართობების (განსაკუთრებით ნათესი და მრავალწლიანი წარგავების ფართობების) შემცირება, მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის მოშლა, კადრებით უზრუნველყოფაში დაშვებული შეცდომები.

- თანამედროვე გამოწვევების შესაბამისად, მინის რესურსების გამოყენების, პროგნოზირებისა და დაგეგმვის ადეკვატური სისტემის შექმნა ობიექტურად ჩამოყალიბებული მოთხოვნაა. ამიტომ მიზანშეწონილია მინის რესურსების გამოყენებისა და დაცვის პროგნოზირებისა და დაგეგმვის სამსახური შეიქმნას გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ორგანიზაციულ სისტემაში.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ტურაბელიძე, ნ.ბერიძე. მინის რესურსების მართვა. თბილისი, 2013 წელი
2. ნჭითანავა. საქართველოს სოფლის მეურნეობა. ტრანსფორმაცია, პრობლემები, პერსპექტივები. თბილისი, 2015 წელი.

3. ნ.ჭითანავა. „საქართველოს ეკონომიკის გამოწვევები და სტრატეგია“ - მონოგრაფია, თბილისი, 2018 წელი

4. С.М.Комаров, А.А.Расказова. Прогнозирование и планирование использования земельных ресурсов и объектов недвижимости. Учебник, м., «Юраат», 2018, стр. 15-16

5. Планирование использования земельных ресурсов для устойчивого управления землепользованием. ФАО., рим., 2018 г., стр. 3.

6. ФАО – доклад всемирной продовольственной конференции, Рим., ООН, 1974 год.

7. ООН – продовольственная и сельскохозяйственная организация. Пересмотренная всемирная хартия почв. 2015 г.

8. ООН резолюция 70.1 «Преобразование нашего мира: повестка дня в области устойчивого развития наперед до 2030 года».

REFERENCES:

1. Turabelidze N, Beridze N. Land resources management. Tbilisi, 2013

2. Chitanava N. Agriculture of Georgia. Transformation, problems, perspectives. Tbilisi, 2015.

3. Chitanava N. Challenges and Strategy of the Georgian Economy” - Monograph, Tbilisi, 2018

4. Komarov S.M., Raskazova A.A.. Forecasting and planning of the use of land resources and real estate. Textbook, M., “Juraat”, 2018, pp. 15-16

5. Land use planning for sustainable land use management. FAO., Rome, 2018, p. 3

6. FAO - Report of the world food conference., Rome, UN, 1974.

7. The UN is a food and agricultural organization. Revised World Soil Charter. 2015.

8. United Nations resolution 70.1 “Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development”.

PREDICTING THE USE OF LAND RESOURCES AND PLANNING ISSUES

Rusudan Pirtskhalava

Researcher of I. Zhordania Center Studying
Productive Forces and Natural Resources
of Georgia of the Georgian Technical University,
doctoral candidate of the Faculty of Engineering
Economies of the same University
rusikopirtskhalava@yahoo.com

RESUME

Prognostication and planning of proper using of soil resources is essential for any country especially for developing country like Georgia. Economic development of the country totally depends on rational and effective organization and use of soil resources potential. It significantly determines the role and functions of prognostication and planning of land ownership and pluralistic forms conditions. The author on basis of her scientific research suggests her own proposals for prognostication and planning of soil resources of Georgia.

Forecasting and planning process is complex and includes various types of forecasting, such as: social, economic, environmental, demographic, etc. Predicting the use of land resources is based on scientific calculations on the possibility of using the resources. As for planning, it reflects the prospects for the use of land resources. Land is a national treasure and its rational and efficient use is of strategic importance.

Predicting and planning the use of land resources during the transition to market relations in the country was not given due attention. Accounting and registration of land resources is still unregulated. Production of the State Land Fund balance has been suspended since 2005. Therefore, changes in the structure of the land fund, including structural transformational changes in agricultural land, are

not specified. During the period of economic reforms, the tendency of misuse of land was revealed. The severe social background in the country has contributed to the deteriorating demographic situation. In fact, the system of training qualified personnel has collapsed.

The socio-economic situation of the country should be taken into account when planning the use of land resources. In particular, the reasons that led to the existing acute socio-economic problems, including the sharp reduction of agricultural land areas, should be studied.

Rational and efficient use of agricultural lands should always be a priority for the development of the country. It depends not only on the food security of the population of the country, but also on the formation of the sectoral structure of the national economy (development of adjacent sectors of agricultural production, etc.).

The article offers suggestions (recommendations) on improving the forecasting and planning of land use in Georgia.

Keywords: Prognosis; Planning; Complexity; Consolidation; General scheme; State soil fund.